

SCENARIUSZ LEKCJI „Z WIZYTĄ W CZARNOLESIE” - TIK

Podstawa programowa:

- I. 1. 1), 7), 8), 9), 10), 11); 2. 1), 2), 6), 7);
- II. 3. 1), 2), 3);
- III. 1. 2), 6); 2. 2), 3);
- IV. 1, 6, 7, 8

Cele lekcji:

- zapoznanie się z informacjami na temat życia i twórczości Jana Kochanowskiego;
- kształcenie umiejętności wyodrębniania elementów świata przedstawionego w utworze epickim;
- ćwiczenie sprawności tworzenia spójnych, poprawnych pod względem językowym i stylistycznym wypowiedzi ustnych

i pisemnych;

- kształcenie umiejętności pisania streszczenia;
- doskonalenie sprawności prezentowania i uzasadniania własnego zdania.

Metody i formy pracy: metoda ćwiczeń praktycznych, heurystyka, metoda oglądowa, praca w grupach.

Środki i materiały dydaktyczne:

PODRĘCZNIK, ZESZYT ĆWICZEŃ, LAPTOP, TABLICA INTERAKTYWNA

1. Jan Kochanowski

PODRĘCZNIK s. 24 – tekst wstępny,

TABLICA INTER. : encyklopedia.pwn.pl - portret Kochanowskiego, zdjęcie dworu w Czarnolesie, zdjęcie epitafium w kościele parafialnym we Zwoleniu,

- nauczyciel prezentuje uczniom portret Jana Kochanowskiego i prosi ich o przypomnienie informacji o poecie poznanych na poprzedniej lekcji,

- przygotowani uczniowie przeprowadzają turniej wiedzy o Kochanowskim lub wszyscy uczniowie rozwiązują (zamieniając się w parach) krzyżówki przygotowane na poprzedniej lekcji,

- nauczyciel pokazuje na **tablicy multimedialnej** zdjęcie dworu w Czarnolesie, a potem kaplicę Kochanowskich i epitafium poety w Zwoleniu- [m. fotopolska.eu](http://m.fotopolska.eu)

- uczniowie oglądają na wikipedia.org obraz Karola Millera *Jan Kochanowski i kanclerz Zamoyski w Czarnolesie*; opisują ukazaną scenę, nazywają przedstawione postacie, np.

W centrum obrazu, pod starą rozłożystą lipą, siedzi w ciemnym stroju Jan Kochanowski. Dziewczynka z lutnią siedząca na jego kolanach to zapewne Urszulka, ukochana córeczka poety. Kanclerz Jan Zamoyski ukazany po lewej stronie w głębi obrazu, jest ubrany w typowy dostojny strój szlachecki podkreślający jego godność i znaczenie. Ma na sobie buty z cholewami, czerwony żupan, także kontusz z wylotami (rozciętymi rękawami) i futrzanym kołnierzem spiętym złotą broszą, a także

futrzaną czapę oraz szablę przypasaną u boku. Obok niego stoi żona Jana Kochanowskiego –Dorota Podlodowska, która jedną ręką czyni zapraszający gest, drugą być może nakazuje ciszę, gdyż jej mąż pracuje.

2. Przeczytanie tekstu

PODRĘCZNIK s. 24–26 – fragment utworu:

- uczniowie samodzielnie czytają tekst w podręczniku wraz z przypisami; dopytują o znaczenie niezrozumiałych słów; przedstawiają swoje wrażenia po przeczytaniu fragmentu powieści *Kto mi dał skrzydła*.

3. Streszczenie

PODRĘCZNIK s. 27, pol. 1., rady dla piszących

ZESZYT ĆWICZEŃ s. 17, ćw. 1., 2.

- uczniowie, pracując w parach, notują równoważnikowy plan wydarzeń przedstawionych we fragmencie powieści *Kto mi dał skrzydła*, np.

1. Powrót gospodarza do domu po objeździe pól.
2. Przywitanie dostojnego gościa.
3. Przekazanie Janowi Kochanowskiemu propozycji od króla.
4. Podziękowanie za zaszczyt i odmowa poety.

- uczniowie ustnie relacjonują przebieg zdarzeń, zwracają uwagę na najważniejsze wydarzenia, pomijają mniej istotne szczegóły i komentarze,

- uczniowie czytają w podręczniku rady dla piszących dotyczące streszczenia; nauczyciel wyjaśnia poszczególne punkty, odpowiada na pytania uczniów,

- uczniowie wykonują ćw. 1. i 2. z zeszytu ćwiczeń; nauczyciel szczegółowo omawia zadania; uczniowie uzasadniają swój wybór oraz wskazują powody odrzucenia pozostałych odpowiedzi; nauczyciel wyjaśnia ewentualne wątpliwości

ćw. 1. – odp.: B, D, E, G

ćw. 2. – odp.: C, B

- uczniowie samodzielnie piszą streszczenie tekstu, np.

Jan Kochanowski wrócił do domu i zauważył przybycie dostojnego gościa – Jana Zamoyskiego. Przywitał go. W czasie rozmowy kanderz przekazał gospodarzowi w imieniu króla propozycję przejęcia kasztelanii połanieckiej i objęcia funkcji doradcy królewskiego. Poeta odmówił.

4. Decyzja poety

PODRĘCZNIK s. 27, pol. 2.

ZESZYT ĆWICZEŃ s. 18, ćw. 3.

- uczniowie cytują z tekstu uzasadnienie odmownej decyzji poety,

- uczniowie, podzieleni na dwie grupy, wskazują, co mógłby stracić, a co zyskać Kochanowski po przyjęciu proponowanego stanowiska; wykonują ćw. 3. z zeszytu ćwiczeń; wyjaśniają motywy i wartości, którymi kierował się poeta, podejmując decyzję, np.

Decyzja Jana Kochanowskiego

straty

mniej czasu na pisanie,
rezygnacja z życia rodzinnego,
osłabienie więzi z najbliższymi,
częste przebywanie z dala od domu;

korzyści

honor dla rodziny,
dodatkowe źródło dochodów,
obracanie się w towarzystwie dostojnych osobistości,
prowadzenie intensywnego, urozmaiconego życia,
możliwość zasiadania w radzie senackiej.

Poeta cenił sobie nade wszystko pełne harmonii życie w gronie rodziny, nie chciał powracać do hałaśliwego życia dworskiego (które poznał wcześniej), w Czarnolesie zyskał spokój potrzebny do pisania, cieszył się codziennymi sprawami, nie zależało mu na zaszczytach i bogactwie.

- uczniowie wyjaśniają znaczenie ostatniego zdania tekstu: „A ojczyźnie najlepiej mogę przysłużyć się piórem”, np.

Słowa te zawierają deklarację poety, który chce przyczynić się swoją twórczością do wzrostu znaczenia literatury polskiej i w swoich utworach przekazać ważne treści (także patriotyczne), wartości, wskazówki na życie.

5. Gościnność państwa Kochanowskich

Reprodukcja obrazu: *Jan Kochanowski i kanclerz Zamoyski w Czarnolesie* – **tablica multimedialna**

- uczniowie oglądają reprodukcję obrazu na tablicy, mogą w parach zaimprovizować scenkę przywitania gościa przez panią Dorotę, która tłumaczy nieobecność męża i zaprasza gościa do domu (przedstawione dialogi powinny mieć uroczysty charakter),
- uczniowie opisują zasady gościnności, które obowiązywały w domu państwa Kochanowskich (pol. 4 - podręcznik), np.
- gościa posadzono za stołem i podano mu wino oraz przekąski,
- kanclerzowi usługiwała sama pani domu, choć Kochanowscy mieli służbę,
- przygotowywano bardziej wystawny posiłek niż jadany na co dzień,
- gospodarze swoim strojem zaznaczyli szacunek dla gościa.

6. Współczesna gościnność

PODRĘCZNIK s. 27, pol. 5., 6.

ZESZYT ĆWICZEŃ s. 20, ćw. 8.

- uczniowie wyjaśniają znaczenie przysłowia *Gość w dom, Bóg w dom* (ćw. 8. z zeszytu ćwiczeń), np.

Przysłowie *Gość w dom, Bóg w dom* zawiera nakaz gościnności, przypomina, że każdy gość powinien być miło, serdecznie, z szacunkiem przyjmowany, ugoszczony, gdyż jego wizyta jest dla nas zaszczytem.

- nauczyciel prowadzi z uczniami rozmowę na temat tradycyjnej polskiej gościnności, zachowywania jej w dzisiejszych czasach,
- uczniowie, pracując w grupach, wykonują pol. 6. z podręcznika; zapisują zasady grzecznego postępowania wobec gości, np.
- zaprosz gości na określoną godzinę,
- przedstaw sobie te osoby, które się nie znają,
- zaproponuj coś do picia i jedzenia,
- zadbaj o miłą atmosferę (np. włącz muzykę, prowadź kulturalną rozmowę).

Zadanie domowe

PODRĘCZNIK s. 27, pol. 3.

Dla chętnych: wypisanie przysłów związanych z gościnnością.

Lekcja została przeprowadzona w klasie VII

10 września 2019 r.

Sławomira Grześkowiak